

Глинська Н. В.,
доктор юридичних наук,
старший науковий співробітник,
завідувач відділом дослідження
проблем кримінального процесу,
криміналістики та судоустрою
Науково-дослідного інституту
вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса
НАПрН України

УДК 343.14

КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО: ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЯКІСНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Досконалість (висока якість) кримінального процесуального законодавства (далі – КПЗ) є основою його стабільності та попереджує зміни у ньому з метою усунення допущених юридико-технічних та змістових дефектів у майбутньому. Втім чинний Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК) вже за п'ятирічний термін свого існування зазнав численних змін і доповнень, в тому числі до вже змінених норм. Звичайно, причини та характер таких змін різні. За таких умов украї актуальним є розробка концепту стандартів якості КПЗ, що було б взято за основу законодавцем при розробці та прийнятті законів у царині врегулювання кримінального провадження. Більше того, стандарти якості не можуть бути сталими в жодній соціальній сфері, оскільки вони мають динамічно змінюватися, щоб відповідати запитам суспільства. В контексті євроінтеграції України питання доктринального визначення стандартів (критеріїв) якості закону актуалізується потребою усвідомлення та сприйняття наявної усталеної судової практики Європейського Суду з прав людини, у якій представлено дещо відмінні підходи до розуміння якості закону. Все викладене вимагає комплексного дослідження проблематики якості КПЗ під новим кутом зору.

Мета статті полягає у формулюванні основних теоретичних положень, що стосуються визначення категорії «якість КПЗ», які будуть методологічним підґрунтям для подальшого наукового пошуку та формулювання стандартів якості сучасного КПЗ у світлі оновленої національної правової доктрини з урахуванням європейських еталонів щодо сприйняття засадничої вимоги верховенства права.

Робиться висновок, що КПЗ як об'єкт якісної характеристики слід розглядати у вузькому та широкому значенні. У вузькому значенні КПЗ зводиться до його нормативного визначення, наданого законодавцем у ч. 2 с. 1 КПК. В широкому значенні до КПЗ слід відносити й суддєстворене право (judge-made law) – національну судову практику вищого судового органу та рішення ЄСПЛ.

Визначено, що об'єктивною критеріальною основою для оцінки якості КПЗ є певна система стандартів – нормативно закріплених та напрацьованих практикою вимог до КПЗ, обов'язкових для врахування при створенні закону.

Якість КПЗ – це складний багатомірний об'єкт, що горизонтально може бути розглянутий на трьох рівнях: одиничному, комплексному та інтегральному, що відрізняються один від одного повнотою врахування окремих властивостей КПЗ. По вертикалі якість КПЗ може

бути розглянута на рівні якісної визначеності: окремого нормативного положення; окремої правової норми; регламентації окремого правового інституту; нормативного акту; всього КПЗ (на системному рівні).

Ключові слова: *якість, кримінальне процесуальне законодавство, стандарти якості кримінального процесуального законодавства, судова практика.*

Утвердження в Україні засад демократичного суспільства передбачає, перш за все, розбудову належної правової системи, в основі якої повинно бути високоякісне законодавство. Проблематика якості кримінального процесуального законодавства (далі – КПЗ) звичайно є похідною від загальних питань якості закону, що неодноразово були предметом наукових дискусій філософів та вчених у різні часи. Втім її актуальність не втрачається з огляду на постійні динамічні соціально-політичні процеси, що відбуваються у суспільстві, незадоволеність суспільства недосконалістю вітчизняного законодавства. Зокрема, проблема підвищення якості законодавства надзвичайно актуальна для України з огляду на те, що в результаті потужних революційних змін в українському суспільстві виник наполегливий запит та виправдані очікування від законодавчого органу високоякісного, прогресивного та невідмінно правового закону. З урахуванням того, що в царині кримінального провадження допускаються суттєві обмеження прав та свобод людини, якість кримінального процесуального закону має бути настільки високою, щоб вже на законодавчому рівні максимально попередити ризик непропорційного втручання в права та законні інтереси учасників

кримінального провадження з боку державних органів.

Чинний КПК 2012 року, що став підсумком процесу реформування кримінального процесуального законодавства України протягом близько 20 років, увібрав в себе низку прогресивних фундаментальних правових положень, за що отримав високу оцінку від міжнародних та окремих вітчизняних експертів. За своєю ідеологічною концепцією цей Кодекс цілком відповідає міжнародним стандартам у сфері забезпечення прав людини, що містяться у Конституції України, Загальній декларації прав людини, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Міжнародному пакті про громадянські і політичні права та інших міжнародно-правових документах¹.

Утім КПК зазнав численних доповнень, зокрема до вже змінених норм. Звичайно причини та характер таких змін є різними. Внесення певних змін обумовлено необхідністю оновити закон з огляду на об'єктивні соціально-політичні процеси у правовому суспільстві. Так, законодавець зреагував на окупацію частини території України ухваленням законів України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» (15 квітня 2014 р.), «Про

¹ Такі імперативні положення, що визначають сутність національного кримінального процесу, як принцип верховенства права, повага до людської гідності, забезпечення права на свободу та особисту недоторканність, недоторканність житла та іншого володіння особи та інші засади кримінального провадження, перелічені у ст. 7 КПК, синхронізують усю систему норм кримінального процесуального права у дусі створення надійної основи для ефективного забезпечення прав та свобод людини – найважливішої цінності, що визнавалась основним пріоритетним напрямом (ідейною складовою) реформування кримінального процесуального законодавства Україні протягом останніх 20 років. Тому можна констатувати, що на сучасному етапі розвитку кримінального процесуального законодавства чинний КПК цілком віддзеркалює домінуючі ідейні уявлення щодо сутності кримінального процесу як засобу вирішення кримінально-правового конфлікту та виявляє такі основні напрями кримінальної процесуальної політики, як пошук компромісів (оптимального балансу) між вирішенням публічних завдань кримінального процесу та забезпеченням захисту прав та свобод окремих осіб у сфері кримінального провадження, розумність у застосуванні заходів процесуального примусу, гуманізація кримінального процесуального законодавства та практики його застосування; диференціація процесуальної форми, запровадження примирних процедур тощо.

забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (20 жовтня 2014 р.) та доповненням КПК главою 24–1, присвяченої інституту спеціального досудового розслідування (7 жовтня 2014 р.); внесення суттєвих змін до Конституції України у 2016 р. обумовило необхідність приведення КПК у відповідність до Основного Закону тощо. Призначенням інших змін КПК є вдосконалення його певних норм та інститутів, що виявили свою життєздатність у правозастосовчій діяльності (зокрема, деталізувати окремі питання проведення процесуальних дій чи прийняття процесуальних рішень), чи усунення дефектів, які були допущені законодавцем визначально. Взагалі ж за підрахунком вітчизняних фахівців кількість таких змін та доповнень досягла понад 570¹.

Виникає питання: чи свідчить така чисельність внесених до КПК змін про нестабільність правового регулювання в царині кримінального провадження – як одну із складових правової визначеності? Чи, навпаки, через внесення таких змін законодавець реагує на динамізм суспільного життя, усуває певні недоліки та суперечності, а отже поновлює якість закону? Звичайно, ми не прагнемо надати будь-яку відповідь на це питання, що було б некоректно. Більше того, ні стабільність закону, ні динамізм не є взаємоізолюваними цінностями в аспекті забезпечення правової визначеності. Вони є взаємопов'язаними сутнісними характеристиками законодавства, що нерідко вступають у конфлікт. Як влучно зазначено у п. 60 «Контрольного списку питань для оцінки дотримання верховенства права», схваленого Європейською Комісією «За демократію через право» (Венеціанською Комісією) 11–12 березня 2016 р. «... нестабільність та непослідовність законів взмозі вплинути на можливість громадян планувати свої дії. Стабільність, однак, сама по собі не є самоцінністю: законодавство має

прилаштовуватися до обставин, що змінюються. Закон можливо змінювати...». Отже, своєчасність оновлення законодавства є позитивним критерієм його якості, втім лише тоді, коли йдеться про його прилаштування до змінюваних обставин, але аж ніяк, коли виправляються його дефекти, допущені при створенні.

За будь-яких обставин розробка визначально досконалого законодавства є основою його стабільності та попереджує його зміну з метою усунення допущених юридико-технічних та змістовних дефектів у майбутньому. Втім щомісяця до парламенту вноситься значна кількість законопроектів щодо вдосконалення КПК, які здебільшого не можна назвати належним чином підготовленими та такими, що були написані у результаті глибоких наукових досліджень і пройшли громадське обговорення. Нерідко законопроекти недоопрацьовані, неактуальні, такі, що не гармоніюють з чинним законодавством, містять «політичне» підґрунтя, допускають зловживання або лише частково вирішують поставлену проблему. За таких умов украї актуальним є розробка концепту стандартів якості КПК, що було б взято за основу законодавцем при розробці та прийнятті законів у царині врегулювання кримінального провадження.

Більше того, стандарти якості не можуть бути сталими в жодній соціальній сфері, оскільки вони мають динамічно змінюватися, щоб відповідати запитам суспільства. В контексті євроінтеграції України питання доктринального визначення стандартів (критеріїв) якості закону актуалізується потребою усвідомлення та сприйняття наявної усталеної судової практики Європейського Суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), у якій представлено дещо відмінні підходи до розуміння якості закону. Все викладене вимагає комплексного дослідження проблематики якості КПК під новим кутом зору.

¹ М. Погорецький, 'П'ять років чинності кримінального процесуального кодексу України: проблемні питання' (2017) 3 *Вісник кримінального судочинства* 12–27.

У правовій науці проблема якості закону як продукту законодавчої діяльності привертала та привертає увагу багатьох дослідників у різних галузях правознавства. Так, зокрема, цій проблематиці присвячено праці В. Комарова, В. Косовича, М. Кравченка, Л. Луць, Н. Оніщенко, М. Панова, Т. Подорожної, П. Рабіновича, І. Шутака та інших українських науковців. У близькому зарубіжжі проблеми якості закону та нормативно-правового акта розглядаються у межах теорії закону, зокрема, В. Бабаєвим, А. Міцкевичем, А. Піголкиним, С. Полєніною, Е. Сирих, Ю. Тіхоміровим. Що ж стосується якості КПЗ, то ця проблематика не була предметом самостійного комплексного дослідження. За радянських часів найбільш наближеною до цієї тематики є фундаментальна колективна праця Л. Б. Алексєєвої, О. М. Ларіна, М. С. Строговича, присвячена питанням ефективності кримінального процесуального закону (Советский уголовно-процессуальный закон и проблемы его эффективности. – М.: Наука, 1979.). Із сучасних праць слід виділити колективну монографію «Теоретичні основи забезпечення якості кримінального законодавства та правозастосовчої діяльності у сфері боротьби зі злочинністю в Україні»¹. Незважаючи на відсутність комплексних розробок, майже в усіх роботах сучасних процесуалістів, присвячених дослідженню аспектів кримінального провадження, аналізується й відповідна нормативна основа їх регулювання, а отже досліджуються певні питання якості КПЗ.

У науково-дослідному плані визначення поняття якості КПЗ є необхідним першочерговим теоретичним завданням на шляху розробки наукової концепції стандартів якості КПЗ з перспективою її практичного запровадження.

Автор статті ставить перед собою мету сформулювати основні теоретичні

положення, що стосуються визначення категорії «якість КПЗ», які будуть методологічним підґрунтям для подальшого наукового пошуку й формулювання стандартів якості сучасного КПЗ у світлі оновленої національної правової доктрини з урахуванням європейських еталонів щодо прийняття засадничої вимоги верховенства права.

Висока якість КПЗ є принциповою умовою ефективної реалізації кримінальним провадженням свого призначення. Лише якісний кримінальний процесуальний закон у змозі організувати діяльність у кримінальних справах у такий спосіб, щоб її система була простою, зрозумілою для усіх суб'єктів провадження, і забезпечити, щоб ті з них, які застосовують закон, могли робити це швидко й на високому рівні. Отже, забезпечення ефективності кримінальної процесуальної діяльності є одним із елементів функціонального призначення якості кримінального процесуального закону². В межах цього дослідження не ставимо перед собою мету дослідити та проаналізувати чисельні наукові праці з тематики «якості» та «якості закону». З урахуванням високого рівня дослідженості цих питань на сторінках наукової літератури дозволимо собі сформулювати ключові методологічні тези-положення, що є вихідними для дослідження та вимірювання якості КПЗ:

1. КПЗ як об'єкт якісної характеристики слід розглядати у вузькому та широкому значенні. У вузькому значенні КПЗ зводиться до його нормативного визначення, надане законодавцем у ч. 2 ст. 1 КПК. Згідно з вказаною нормою систему КПЗ складають: відповідні положення Конституції України; положення міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України; Кримінальний процесуальний кодекс України; інші закони України.

¹ В Борисов, В Зеленецький, Теоретичні основи забезпечення якості кримінального законодавства та правозастосовчої діяльності у сфері боротьби зі злочинністю в Україні (Право 2011).

² Л Лобойко, І Гловюк, 'Якість кримінального процесуального закону – гарантія його ефективної реалізації'. *Актуальні проблеми удосконалення кримінального процесуального законодавства: Всеукр. наук.-практ. конфер* (Нац. ун-т Одес. юрид. акад. 2017) 30.

Поняття «інші закони України» слід тлумачити з позиції, яка була викладена в окремій думці суддею Конституційного суду України Савенком М. Д. у справі за конституційним зверненням Київської міської ради професійних спілок щодо офіційного тлумачення частини третьої статті 21 Кодексу законів про працю України (справа про тлумачення терміна «законодавство»)¹. А саме, виходячи з лексичного значення, під терміном «інші закони України» необхідно розуміти лише сукупність законів, прийнятих Верховною Радою України.

У широкому значенні до КПЗ слід відносити всі форми, в яких знаходить свій вираз право у світлі його сучасного розуміння в низці міжнародно-правових актів у сфері прав людини. Зокрема, поняття «право» (від англ. «law») у демократичному суспільстві охоплює не лише конституції, міжнародне право, статутне право та підзаконні акти, а й також – де доречно – суддєтворене право (*judge-made law*), а саме норми загального права, всі з яких мають зобов'язальну природу. Причому будь-який припис права має бути приступним і передбачним (а отже – високоякісним. – Прим. Н.Г.)². Оскільки проблематика судової правотворчості потребує самостійного розгляду, лише констатуємо наступне. В сучасних умовах стрімкого розвитку права, його насиченості оцінними поняттями, необхідності «коректного» правозастосування відповідно до умов сучасної правової дійсності, а в певних випадках – заповнення його прогалин та усунення іншої його дефектності очевидною є правоутворювальна роль практики. З огляду на потреби правозастосовної діяльності щодо забезпечення прийняття у справі справедливих, вчасних та обґрунтованих КПП за пев-

них об'єктивно існуючих умов судовий прецедент, який за походженням є продуктом судової правотворчості, завдяки своїм ознакам (зокрема, більшій гнучкості та динамічності щодо змін, деталізованості приписів) стає визначальним орієнтиром у обранні та тлумаченні норм права, особливо тих, що містять оцінні поняття, а отже, і в змозі суттєво поліпшити стан правового регулювання порядку здійснення кримінального судочинства³.

Тому національна (постанови Верховного Суду, в яких містяться висновки щодо застосування норм права) та міжнародна (рішення ЄСПЛ) судова практика в певному обсязі є регулятором правозастосовної діяльності у сфері кримінального провадження, оскільки в судових рішеннях містяться певні загальні положення (позиції), що розвивають та доповнюють писане право, яке об'єктивно не може бути вичерпно визначеним. З цих позицій судові рішення міжнародних та вищих національних судових органів є певним внеском у формування високоякісного законодавства, а відповідно самі мають відповідати певним критеріям як акти правотворення. Причому, відповідність судових рішень стандартам їх якості як правозастосовних актів має забезпечувальне значення щодо їх належної якісної визначеності як актів правотворення. Так, зокрема, лише законне, обґрунтоване та справедливе рішення Верховного Суду взмозі бути прикладом правильного застосування певної норми права, а значить й сприяти єдності судової практики як одного з основних стандартів сучасності.

2. Якість КПЗ є оцінною категорією, яка означає порівняльний ступінь його потенційної здатності реалізувати своє функціональне призначення щодо

¹ Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Київської міської ради професійних спілок щодо офіційного тлумачення ч. 3 ст. 21 КЗпП України від 9 липня 1998 р. № 12-рп/98 <<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-98>> дата звернення 07.05.2018.

² Венеціанська Комісія, Мірила Правовладдя П. 46, схваленого Європейською Комісією «за демократію через право» (2016).

³ Д Кухнюк, 'Судовий прецедент у кримінальному процесі: проблеми впровадження' (2008) 4 *Вісник Верховного Суду України* 42–45.

ефективного врегулювання КП відносин у кримінальному провадженні, враховуючи надбання розвитку стандартів щодо забезпечення прав та свобод людини в цій сфері.

Такий ступінь соціальної цінності КПЗ закону як певного різновиду продукції в сфері законотворення обумовлюється сукупністю певних його властивостей, завдяки яким воно в змозі задовольнити потреби членів суспільства у справедливому вирішенні кримінального конфлікту із максимальним забезпеченням прав та свобод людини.

Попри те, що термін «якість» міцно укоренився в юридичній лексиці стосовно оцінки різних правових явищ, ступінь наукової розробки цієї проблематики не є задовільним¹. В основному термін «якісний» у правовій літературі вживається як «оціночно забарвлений» еквівалент досконалості певного правового об'єкта. Неважко помітити, що «досконалість законодавства» здебільшого використовується саме як аналог поняттю «якість законодавства». У правовій науці приділено достатню увагу дослідженню поняття «якість закону». Проведений аналіз відповідної правової літератури засвідчив неоднозначність поглядів учених з приводу своєї прихильності до філософського (сутнісного) чи прикладного (оцінного) його розуміння. Однією з найпоширеніших думок є розгляд якості закону як сукупності його властивостей, які, по-перше, відрізняють його від інших явищ, по-друге, виявляють його природу, закономірності розвитку та функціонування². Водночас деякі дослідники визначають це поняття як «сукупність властивостей, що обумовлюють придатність закону задовольняти певні потреби як суспільства, так і окремої особи відповідно до його призначення та природи права». У цьому сенсі якість закону виступає як його змінна властивість. Існує

й погляд на якість закону як «сукупність сутнісних характеристик і здатність закону реально задовольняти суспільні потреби та приватні інтереси». Тим самим фактично при визначенні категорії якості об'єднані два різних аспекти закону – сутнісний, що полягає у сукупності його суттєвих рис як закону взагалі, та функціональний – здатність конкретного закону задовольнити суспільні потреби та приватні інтереси, що є передумовою його ефективності, а це з методологічного погляду здається некоректним з огляду на об'єктивну нетотожність цих аспектів. З урахуванням прикладного значення категорії «якість законодавства», яка не є даністю, а має забезпечуватися та оцінюватися належними суб'єктами, видається правильним та доцільним зважати саме на оцінний підхід до її розуміння. Відповідно якість КПЗ – це порівняльний ступінь його потенційної здатності реалізувати своє регулятивне та охоронне призначення в царині кримінальних процесуальних відносин.

2. Об'єктивною критеріальною основою для оцінки якості КПЗ є певна система стандартів – нормативно закріплених та напрацьованих практикою вимог до КПЗ, обов'язкових для врахування при створенні закону. Рівень якісної визначеності КПП оцінюється шляхом співвідношення його властивостей з певними загальноствановленими стандартами-вимогами. Питання щодо сутності таких стандартів будуть предметом подальшого дослідження.

3. Поняття якості КПЗ – це складний багатомірний об'єкт, який горизонтально може бути розглянутий на трьох рівнях: одиничному, комплексному та інтегральному, що відрізняються один від одного повнотою врахування окремих властивостей КПЗ.

Одинична якість КПЗ може бути різною залежно від характеру стандарту,

¹ Більш докладно про етимологічне, філософське та прикладне значення категорії «якість» див., зокрема Н Глинська, Концептуальні засади визначення та забезпечення стандартів доброякісності кримінальних процесуальних рішень (Київ, Істина 2014) 93–106.

² В Ігнатенко, 'Правовое качество закона как научная категория' (1998) 1 *Сибирский юридический вестник* 17; Е Сырых, Критерии качества закона (2000) 42.

ступінь відповідності якому підлягає оцінці (наприклад, розумність, логічність, етичність тощо).

Комплексна якість КПЗ є ступенем його відповідності ряду пов'язаних між собою стандартів-критеріїв (зокрема, **загальна юридико-технічна досконалість та ін.**). Так, зокрема, ступінь змістовної забезпеченості в законі міжнародних стандартів прав та свобод людини свідчить про рівень його правової якості. Оскільки об'єктом якісної характеристики є правовий феномен, природно, що правова якість КПЗ є найсуттєвішим, але все-таки лише одним аспектом чи складовою його загальної якісної визначеності як ступеня відповідності його характеристик усій системі соціально-політичних очікувань від закону. Інакше кажучи, правова якість КПЗ – це лише різновид загальної інтегральної якості КПЗ як категорії більш високого рівня¹. Остання характеризує ступінь відповідності закону всім стандартам, які мають різну природу (правову, соціальну, політичну, естетичну тощо) та є обов'язковими для їх дотримання при створенні закону на такому етапі соціально-правового розвитку суспільства. Отже ми можемо окремо дослідити закон з погляду його розумності, визначеності, юридико-технічної досконалості, узгодженості та інших властивостей з метою надання його інтегральної оцінки.

4. По вертикалі якість КПЗ може бути розглянута на рівні якісної визначеності: окремого нормативного положення; окремої правової норми; регламентації окремого правового інституту; нормативного акту; всього КПЗ (на системно-

му рівні). Причому на кожному з вертикальних рівнів оцінка якості об'єкта має відбуватися на різних горизонтальних рівнях. Наприклад, якість регламентації повноважень того чи іншого суб'єкта повинна оцінюватися у правовому (сутнісному), юридико-технічному, етичному та інших зрізах.

Підсумовуючи викладене, сформулюємо кілька ключових тез, які будуть методологічним підґрунтям та орієнтиром для подальшої розробки питань стандартів якості КПЗ.

КПЗ як об'єкт якісної характеристики слід розглядати у вузькому та широкому значенні. У вузькому значенні КПЗ зводиться до його нормативного визначення, надане законодавцем у ч. 2 с. 1 КПК. В широкому значенні до КПЗ слід відносити й суддєтворене право (*judge-made law*) – національну судову практику вищого судового органу та рішення ЄСПЛ.

Якість КПЗ є оцінною категорією, яка означає порівняльний ступінь його потенційної здатності реалізувати своє функціональне призначення щодо ефективного врегулювання відносин у царині кримінального провадження, враховуючи надбання розвитку стандартів щодо забезпечення прав та свобод людини в цій сфері. Такий ступінь соціальної цінності КПЗ закону як певного різновиду продукції в сфері законотворення обумовлюється сукупністю певних його властивостей, завдяки яким воно в змозі задовольнити потреби членів суспільства у справедливому вирішенні кримінального конфлікту із максимальним забезпеченням прав та свобод людини.

¹ Слід зазначити, що аналогічний підхід до типології якості має місце і в сучасній загальноправовій теорії, де поняття «якість закону», як правило, вживається в широкому значенні. В основу такого тлумачення покладають сукупний аналіз соціальних, політичних і юридичних параметрів якості закону. «Якість закону» і «правова якість закону» співвідносяться як рід і вид. Крім виділення «правової якості закону», в рамках конкретизації загальної категорії «якості закону» можливе виділення «якості соціально-економічної зумовленості закону», «якості соціально-політичної обумовленості закону» (див., зокрема: В Ігнатенко, 'Правовое качество закона как научная категория' (1998) 1 *Сибирский юридический вестник* 7–12 нови та проблеми викладання: [Категорія «якість нормативно-правових актів», за визначенням М. Панова, інтегрує в собі широкий спектр проблем, пов'язаних з науковим і прикладним обґрунтуванням цих актів, досконалістю техніки правотворення, формальною визначеністю, доступністю, передбачуваністю і зрозумілістю вказаних актів (М Панов, Точність правових норм як необхідна умова якості правотворення Юридична техніка: доктринальні основи та проблеми викладання: тези доповідей та повідомлень учасників науково-практичної конференції (2015) 14.

Об'єктивною критеріальною основою для оцінки якості КПЗ є певна система стандартів – нормативно закріплених та напрацьованих практикою вимог до КПЗ, обов'язкових для врахування при створенні закону.

Якість КПЗ – це складний багатомірний об'єкт, що горизонтально може бути розглянутий на трьох рівнях: одиничному, комплексному та інтегральному, що

відрізняються один від одного повнотою врахування окремих властивостей КПЗ. По вертикалі якість КПЗ може бути розглянута на рівні якісної визначеності: окремого нормативного положення; окремої правової норми; регламентації окремого правового інституту; нормативного акту; всього КПЗ (на системному рівні).

REFERENCE LIST

LIST OF LEGAL DOCUMENTS

1. Holovatiy S (translator), Rull of Law Checklist, adopted by the Venice commission (Venice, 11–12 march 2016) (in Ukrainian).
2. Rishennya Konstitutsiyного Sudu UkraYini u spravI za konstitutslynim zvernennym Kiyivskoyi miskoyi radi profeslynih spilok schodo ofitsynogo tлумachennya ch. 3 st. 21 KZpP Ukrayini vid 9 lipnya 1998 r. № 12-рp/98 <<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-98>> data zvernennya 07.05.2018 (in Ukrainian).

BIBLIOGRAPHY

AUTHORED BOOKS

3. Bory'sov V ta inshi, Teorety'chni osnovy' zabezpechennya yakosti kry'minal'nogo zakonodavstva ta pravozastosovchoyi diyal'nosti u sferi borot'by' zi zlochy'nnistyu v Ukrayini [Theoretical bases for ensuring the quality of criminal legislation and law-enforcement activities in the field of combating crime in Ukraine] (Pravo 2011) (in Ukrainian).
4. Gly'ns'ka N, Konceptual'ni zasady' vy'znachennya ta zabezpechennya standartiv dobroyakisnosti kry'minal'ny'x procesual'ny'x rishen'[Conceptual foundations of definition and enforcement of standards for criminal procedural decisions good-quality] (Isty'na 2014) 588 (in Ukrainian).
5. Gojman V, Dejstvie prava metodologicheskij analiz [The operation of law (methodological analysis)] (Iqipran 1993) (in Russian).
6. Onishhenko N, Problemy' efekty'vnosti zakonodavstva: suchasna doktry'na ta potreby' prakty'ky'[Problems of the effectiveness of legislation: modern doctrine and needs of practice] <<http://www.apcourtkiev.gov.ua/control/uk/publish>> дата звернення 08.(in Ukrainian).
7. Syryh E, Kriterii kachestva zakona [Criteria for the quality of the law] (Gorodets 2000) (in Russian).

ARTICLES

8. Ignatenko V, 'Pravovoe kachestvo zakona kak nauchnaya kategoriya' [the legal quality of the law as a scientific category] (1998) 1 Sibirskij yuridicheskij vestnik (in Russian).
9. Kuxnyuk D, 'Sudovy'j precedent u kry'minal'nomu procesi: problemy vprovadzhennya' [Judicial precedent in criminal proceedings: implementation problems] (2008) 4 Visny'k Verhovnogo Sudu Ukrayiny'(in Ukrainian).
10. Pohoretskyi M, 'P'yat' rokiv chy'nnosti kry'minal'nogo procesual'nogo kodeksu Ukrayiny': problemni py'tannya' [Five years of the Criminal Procedural Code of Ukraine: Problematic Issues] (2017) 3 Visny'k kry'minal'nogo sudochy'nstva (in Ukrainian).

CONFERENCE PAPERS

11. Lobjko L, Yakist' kry'minal'nogo procesual'nogo zakonu – garantiya jogo efekty'vnoyi realizaciyi [The quality of the criminal procedural law is a guarantee of its effective implementation] Aktualni problemy udoskonalennya kry'minal'nogo procesual'nogo zakonodavstva: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (Odesa, Nacional'ny'j universy'tet Odes'ka yury'dy'chna akademiya 2017) (in Ukrainian).

12. Panov M, Tochnist' pravovy'x norm yak neobxidna umova yakosti pravotvorenniya [Accuracy of legal norms as a necessary condition for the quality of law-making] Yury'dy'chna tekhnika: doktry'nal'ni osnovy' ta problemy' vy'kladannya: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (Харків: Nacional'ny'j yury'dy'chny'j universytet imeni Yaroslava Mudrogo 2015) (in Ukrainian).

Hlynska N. Criminal procedural law: the main aspects of qualitative characteristics.

The article is devoted to the problem of qualitative characteristic of Criminal procedural law (CPD). The perfection (high quality) of the criminal procedural law – is the basis of its stability that warns of its change in the future. Therefore it is very important to develop a concept of quality standards of legislation that would be taken as a basis by the legislator in the development and adoption of laws in the field of the of criminal proceedings.

In the context of Eurointegration of Ukraine, the question of the doctrinal definition of standards (criteria) of the quality of the law is actualized by the need for awareness and perception of the existing jurisprudence of the European Court of Human Rights, which presents somewhat different approaches to understanding the quality of the law. All this requires a comprehensive study of the quality issues of the CPD from a new angle of view.

The purpose of this article is to formulate the basic theoretical thesis

concerning the definition of the category «quality of the CPD», which will be the methodological basis for further scientific research and formulation of the standards of quality of modern tCPD in the context of the updated national legal doctrine taking into account European standards for the perception of the fundamental requirement of the rule of law.

The author defines the category «the quality of the criminal procedural law» and formulates the main theoretical aspects that are the basis for standardization of the quality of criminal procedural law in the context of the updated national legal doctrine, taking into account the European standards of the rule of law.

CPD as an object of a qualitative characteristic should be considered in a narrow and broad sense. In the narrow sense CPD is reduced to its normative definition (p.2 art.1 of the CPC). In broad sense, CPD should also include judge-made law – the national judicial practice of the highest judicial body and the EHRC decisions.

The quality of the CPD is an appraisal category, which means a comparative degree of its potential ability to realize its functional purpose for the effective regulation of relations in the area of criminal proceedings, taking into account the achievements of developing standards for the provision of human rights and freedoms in this area. Such a degree of social value of the CPD law as a certain type of product in the field of lawmaking is determined by the combination of certain its properties, whereby it is able to meet the needs of members of society in a fair solution to a criminal conflict with the maximum protection of human rights and freedoms.

An objective criterion for evaluating the quality of CPD is a certain system of standards – the normative and established practice of CPD requirements, which are required for consideration while creating a law.

Keywords: *the quality; criminal procedural law; standards of quality of criminal procedural law, judicial practice.*

Стаття надійшла до редакції журналу 25.04.2018.